

12.

STOCKHOLMS STOLTA KVINNOR

STOCKHOLMS STAD Kommunstyrelsen Registraturet	
Ink.	2013 -01- 29
Dnr:	313 - 177 / 2013
Till:	L VIII

Motion av Ewa Larsson (MP) om att fastigheten Stiftelsen 1, Björngårdsgatan på Södermalm ^{SLA} vid upprustning ska kvarhålla sin ursprungliga inriktning för och med kvinnor så att Stockholms stads stolta kvinnor i dåtid, nutid och framtid får en gemensam plats att möta varandra

Stockholms fastighetsnämnd beslöt den 20 november 2012 att utreda inriktning för framtida verksamhet i den historiskt anrika byggnaden Stiftelsen 1 på Björngårdsgata Södermalm i Stockholm. Byggnadens formella byggare var Josefina Maximiliana Eugenia Napoleona av Leuchtenberg, Sveriges och Norges drottning 1844-1857. Byggnaden verkade ursprungligen som ålderdomshem åt såväl fattiga kvinnor som åt änkor ur högre samhällsklasser. Drottning Josefina gjorde sig känd att värna kvinnor, satsa på utbildning och byggande av sociala nätverk. När verksamheten flyttade ut till Bagarmossen 1952, kom fastigheten att lyda under Stockholms stad. Staden har bland annat nyttjat fastigheten som skola för sjuksköterskor och för olika verksamheter för mentalhygien, d v s för människors psykiska hälsa och välbefinnande.

Stockholm har formats och utvecklats av oändligt mycket kvinnokraft. Det finns många kvinnliga författare, konstnärer, stadsplanerare som genom sitt arbete lär oss hur kvinnor har jobbat, fött barn, skött familj och haft makt på olika sätt. När landet på 1300-talet kontrollerades av danskar under drottning Margareta Valdemarsdotter, regerade tyskar och svenskar ihop i ett Stockholm där livet för en ensam kvinna var mycket osäkert.

Stockholms läge vid vatten har präglat näringslivet och det var Roddarmadammer som bar upp Stockholms lokaltrafik på 1700- och 1800-talet innan spår tog över. Arbetskraftsinvandring av dalkullor i vackra snabba vevslupar bedrev också sjötransport. Den lokalt odlade maten och fångade fisken kom till stadens torg och marknader via båt. Stadens kompost, dass och avskräde fördes också med båt tillbaka till odlingar och jordbruk. Kvinnans ställning i handel och näring var stark. Minnet av Stockholms gamla smeknamn, Mälardrottningen, finns avbildad i Stadshusets Gyllene sal som mytologiskt minne över hennes kraftdagar.

Anna Lindhagen är en av våra första ledamöter i Stockholms stadsfullmäktige och valdes in 1911. Anna stred för kvinnans rösträtt och gjorde stora insatser för barnavård, mödrars och änkors rätt. Hon gav skydd åt stadens kulturhistoriska byggnader och verkade för lokal matproduktion genom att plädera för koloniträdgårdarnas tillkomst. Även blommor skulle där få odlas, för skönhetens skull.

Elin Wagners "Pennskaftet" från början av 1900-talet, var en pionjärs inlaga för journalistisk frihet och för en friare syn på kärlek utifrån en kvinnas synvinkel. Boken kv. Oron, om en ruinerad friherrinna som får gå från gård och hem att försöka bli självförsörjande, lär oss könets begränsning oavsett klass. Båda böckerna är betydelsefulla historiska dokument över en tidsanda inte långt bort. Än i dag kvarstår oskäligen löneskillnader mellan kvinnor och män inom de flesta yrkeskategorierna.

Närmare är historien om hur barnen fick ta plats i framsynt stadsplanering. Stadens första ungdomsgård i Hammarbyhöjden var på dagtid barnstuga i 1930-talets Stockholm.

Dagny Sundgren drev Stockholms första eftermiddagsverksamhet, sedermera fritidshem, för barn i Vasastaden under efterkrigsåren. Natten var hennes "fria tid", då de egna sex barnen och ett krigsbarn låg och sov. Som socialliberal pionjär skrev hon då romaner som "Människor varen icke så hårda" och "Dessa mina minsta". I den senare skriver hon 1957 att "även i dagens välorganiserade samhälle finns många mörka fläckar". En sanning som vi alltjämt kan instämna i.

Kvinnors historia ska enligt statligt regleringsbrev ges likvärdig uppmärksamhet som mäns historia. Stockholms stad har ansvar för både kunskapande och gestaltning av sin kulturhistoria och sitt kulturarv. Jag vill att staden kvarhåller fastigheten på Björngårdsgatan i ursprunglig inriktning för kvinnor. Faktum är att hela Stockholm är fyllt av kvinnors historia som längtar efter att få förlösas. Denna resurs kan vi nu ta tillvara, förvalta Josefinas idéer och sociala insatser som ett arv vilket kan ge oss alla ökade förutsättningar att förstå vad vi varit och bättre kunna forma gemensamma visioner.

I denna fastighet kan historiska kvinnor få möta dagens stockholmare. Här kan även rum öppnas upp för alla dagens frivilligorganisationer som kvinnor organiserar sig i. Det finns över femtio olika kvinnoorganisationer aktiva bara i Stockholm, de flesta med både lokala och globala nätverk runt sin verksamhet. Här kan staden, i samverkan med andra intressenter, ge möjligheter för nya möten mellan Stockholms stads stolta kvinnor i dåtid, nutid och för framtiden.

Jag föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att

fastigheten Stiftelsen 1, Björngårdsgatan på Södermalm, vid upprustning ska kvarhålla sin ursprungliga inriktning för och med kvinnor så att Stockholms stads stolta kvinnor i dåtid, nutid och framtid får en gemensam plats att möta varandra.

Ewa Larsson (MP)